

[Landbrugsministeren.]

opgørelse over antallet af landarbejderboliger og henstillede, at man i de kommuner, hvor der var mange landarbejderboliger, ikke opførte flere. Behovet for landarbejderboliger vil altid være begrænset, og det må man i praksis tage hensyn til.

Med hensyn til den henstilling, jeg omtalte før, om at lade kommunerne udtale sig om den forhåndenværende boligreserve, må jeg beklage, at dette ikke kan lade sig gøre for indeværende år, idet skemaerne for længst er indkommet, og jeg går ud fra, at ikke nogen vil forlange, at vi skal sende alle disse skemaer ud til kommunerne igen, men ved først givne lejlighed skal det ske.

Må jeg have lov til at takke udvalget for dets arbejde og flertallet for dets tilslutning til lovforslaget. Jeg kan ikke tiltræde de af det konservative folkeparti stillede ændringsforslag, men må anbefale at stemme imod dem, samtidig med at jeg gerne ser det ændringsforslag, der er stillet til § 4, gennemført.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 68 stemmer mod 24; 23 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes med 74 stemmer mod 24; 23 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3

forkastedes med 74 stemmer mod 24; 23 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 3, ændringsforslag nr. 4, § 4, således ændret, og § 5 *vedtoges* uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om Danmarks erhvervsfond.

(Lovforslaget (nr. 89) findes i tillæg A. sp. 727, fremsættelsen i tidenden sp. 2281).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Henning Rasmussen: Dette lovforslag behøver i og for sig . . .

Formanden: Jeg henstiller, at de medlemmer, der skal forlade salen, gør det stilfærdigt.

Henning Rasmussen: . . . ikke mange kommentarer. Det går ud på, at der gives den højtærede handelsminister tilladelse til at garantere for eksportkreditter på i alt 2½ milliard kr. mod nu maksimalt 2 milliarder kr. Denne forhøjelse på 500 mill. kr. har, ligesom da vi sidst forhøjede grænsen fra 1½ milliard kr. til 2 milliarder kr., sin begrundelse i eksporterhvervenes stigende behov for garanti for den politiske og økonomiske risiko, der er ved en stadig stigende eksport. Behovet stiger også, dels fordi udviklingslandene køber flere varer hos os, selv om det stadig i forhold til vor eksport til Europa og USA er småbeløb, de køber for, dels fordi nødvendigheden af at give kredit stiger stærkt, efterhånden som konkurrencen ude omkring bliver hårdere.

Min gruppe godkender derfor helt den højtærede handelsministers lovforslag. Jeg

[Henning Rasmussen.]

finder det imidlertid rigtigt, at der her, dagen efter sammenbruddet af forhandlingerne om den store udvidelse af fællesmarkedet, gøres opmærksom på, at Danmark nu står i en alvorligere eksportsituation end før, først og fremmest når det gælder landbrugsvarer, men også for industrivarernes vedkommende. Det kan ikke nytte noget at foregøgle sig, at vi bare er vendt tilbage til situationen, som den var for halvandet eller to år siden i den henseende.

Problemerne i denne forbindelse skal jeg ikke — i hvert fald ikke i almindelighed — komme ind på. De er uoverskuelige for øjeblikket, og det er heller ikke nu det rette tidspunkt dertil. Jeg vil kun sige, at vi nu henvises til bl. a. at forøge eksportarbejdet på de langt mindre købekraftige og langt mere kreditkrævende fjernere markeder — hvad der ikke alene gør forhøjelsen af garantibeløbet så meget mere påkrævet, men også bevirker, at der vil blive stillet endnu større krav til vort i forvejen hårdt anspændte kapitalmarked.

Det rejser endvidere det spørgsmål, om de nuværende former for støtte til eksporten er tilstrækkelige, specielt om vi her i landet er i stand til i tilstrækkelig høj grad at yde de længere kreditter, kreditter, der strækker sig over en periode på mere end 5 år, og som er af speciel betydning, når det drejer sig om støtten for vore eksporthverv i kampen med udenlandske, mere kapitalstærke lande. Det drejer sig om de større anlægsarbejder, der udføres af adskillige af vore ingeniørfirmaer, og det drejer sig måske ikke mindst om eksporten af skibe og andre store varer. Her er det et spørgsmål, om kapitalmarkedet er tilfredsstillende — det er jeg nogenlunde sikker på det ikke er — og det er et spørgsmål, om ikke staten burde gå aktivt ind for støtte til lån i så henseende.

Jeg har ingen faste forestillinger om, hvordan noget sådant skulle gøres; jeg har heller ikke nogen helt bestemt forestilling om, i hvor høj grad det bliver nødvendigt, men jeg tror, eller rettere sagt jeg ved, der er et stort behov, og jeg tror; at man nu, især efter gårdsdagens begivenheder, bør tage hele dette spørgsmål op til diskussion. Jeg skal imidlertid ikke fremsætte noget ønske om en diskussion om disse ting nu, hverken

her i dag eller i et eventuelt udvalg. Jeg går ud fra, at der i de mange overvejelser, som regeringen må foretage i disse dage, bliver plads til positiv tænkning vedrørende også disse forhold.

Som sagt: mit partis stilling til selve lovforslaget er ganske klar, vi ønsker en så kort behandling af lovforslaget som overhovedet muligt.

Foged: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Anker Lau, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans vegne gøre nogle ganske få bemærkninger.

Jeg vil med det samme sige, at vi er velvilligt stemt over for lovforslaget. Vi kan godt se, at det er nødvendigt på nuværende tidspunkt at gøre alt, hvad vi kan, for at fremme eksporten, og jeg deler ganske den opfattelse, som det ærede medlem hr. Henning Rasmussen har givet udtryk for. Alligevel vil jeg gerne have, at lovforslaget kommer i et udvalg. Der kan være oplysninger om de forskellige kreditter og kautioner, som vi gerne vil have frem. Man kan jo ikke af den beretning, der er udgivet af eksportkreditrådet, se, hvorvidt der har været anker over administrationen, og om der har været nogle afslag. Det må man vel gå ud fra der har været, og jeg synes, det kan være rimeligt, at udvalget får oplysning om tilsagnene såvel som om afslagene og om begrundelsen for afslagene. Der foreligger også visse tab. Det kunne måske være gavnligt at få oplysning om, hvordan tabene fordeler sig, og hvorfor tabene er opstået; ikke fordi disse tab er særlig voldsomme, men alligevel kan det være rimeligt, at udvalget får nærmere oplysning om dem.

Vi har tidligere anket over administrationens størrelse, og det vil måske ikke forbyde, at vi tager problemet op en gang til. I selve eksportkreditrådets beretning side 19 er det oplyst, hvilke udgifter man har til administration, og det beløber sig til 1,3 mill. kr. Heraf andrager lønninger og medhjælp 822.000 kr. Vi finder, at dette beløb er meget stort. Selv om vi nok af beretningen kan se, hvor mange sager der er behandlet, ønsker vi gerne oplyst, om ikke en mekanisering eller rationalisering af administrationen kunne medføre visse besparelser. Vi er som sagt velvilligt ind-

[Foged.]

stillet over for lovforslaget og håber på en hurtig behandling i udvalget.

Weikop: Det ærede medlem hr. Henning Rasmussen udtalte, at man nok på længere sigt måtte se på spørgsmålet om mere vidtgående støtte til eksporten på forskellig måde; men det ærede medlem sagde også, at han ikke på nuværende tidspunkt ville fremdrage dette spørgsmål, heller ikke i udvalget. Det vil jeg heller ikke gøre, men jeg er enig med det ærede medlem hr. Henning Rasmussen i, at eksporten er af så afgørende betydning, at det er naturligt, vi har den i tankerne.

Ellers vil jeg gerne sige, at mine tanker i øjeblikket nærmest går i retning af, hvordan fremtiden vil forme sig, for jeg er noget tilbøjelig til at tro, at der er én omkostning, der betyder uhyre meget for eksporterhvervet, og det er rentesatsen. Hvis den økonomiske situation kan lægges således til rette, at renten bliver lavere, er jeg tilbøjelig til at tro, det vil være en støtte af meget stor betydning for eksporterhvervet. Det ville uægtelig være bedre end at yde støtte på anden måde. Men det skal jeg ligesom det ærede medlem hr. Henning Rasmussen lade ligge under denne forhandling.

Lovforslaget taler jo, som de øvrige ordførere har sagt, for sig selv. Der har været et stærkt begær efter yderligere garantier, hvad jo fremgår af, at man siden 1960 er kommet op på det dobbelte beløb, nemlig på 1.742 mill. kr. mod dengang ca. 800 mill. kr. Det viser jo klart, at der har været god brug for denne garanti.

Der er én bemærkning i den højtærede handelsministers fremsættelsestale, som jeg har hæftet mig ved. Den højtærede minister siger, at den omstændighed, at man i øjeblikket har givet garantier på 1.742 mill. kr., ikke er udtryk for en tilsvarende kapitaleksport til udlandet. Det forstår jeg meget vel, men når man læser sådan en bemærkning, siger man uvilkarligt til sig selv: måske er kapitaleksporten ikke af tilsvarende omfang, men i hvilket omfang er der tale om kapitaleksport? Når jeg tager spørgsmålet op her, er det, fordi en sådan kapitaleksport jo i nogen grad kan få indflydelse på hele vor valutastilling. Jeg ser

af årsberetningen, at landbruget i stigende omfang benytter garantiordningen, og det er jo helt åbenbart, at de importerede varer, der indgår i landbrugets eksport, vel næsten altid betyder mindre end i nogen anden eksport, for i de industrivarer, der eksporteres, indgår jo de importerede varer i noget forskelligt omfang. Hvis der er tale om, at man kun opnår en kortvarig kredit på de importerede varer, der indgår i eksportvarerne, medens man må give meget længere kredit på de varer, man eksporterer, så kan man stille det spørgsmål: hvorledes påvirkes valutastillingen af, at man kun får kort kredit på de varer, man bruger fremmed valuta til, og til gengæld må give lang kredit på de varer, man eksporterer?

Jeg ved meget vel, at det ganske afhænger af de terminer, i hvilke man får pengene hjem, men hvis der er tale om langvarige kreditter, kan man efter min mening stille det spørgsmål: hvorledes påvirkes valutastillingen deraf? Hvis den højtærede minister ikke kan sige noget derom i dette øjeblik, forekommer det mig, at det ville være rart at få spørgsmålet belyst i udvalget, også under hensyn til vor anspændte valutasituation. Vi drøftede i går at låne 500 mill. kr. i udlandet, og jeg kunne godt tænke mig at spørge den højtærede handelsminister, om det også hænger sammen med den nævnte valutaeksport, eller om den langvarige kredit, hvis den foreligger i større omfang, også hænger sammen med eksportkreditrådets virksomhed.

Jeg er enig i, at man skal forøge midlerne til denne eksportgarantiordning med den halve milliard, der her er tale om, og jeg vil gerne her til sidst sige: når denne enighed er fastslået, kunne jeg godt lide at vide, om man skønner, risikoen efter denne udvidelse af garantiordningen bliver større. Vi kender jo beretningerne om, hvor stor risikoen har været, vi kender beretningen om, hvor store tabene har været, og vi ved, at selve virksomheden som helhed ikke har givet noget som helst underskud, men når vi nu står over for at skulle udvide til 2½ milliard kroner, var det måske rimeligt lige at stille det spørgsmål til den højtærede handelsminister: hvorledes bedømmer den højtærede minister risikoen fremover i forbindelse med disse garantier?

Jens P. Jensen: Dette forslag til lov om ændring i lov om Danmarks erhvervsfond skyldes, at behovet for garantiansvar er voksende. Sidst samme lovgivning var til behandling i det høje ting, blev der fremsat ønske om at få den forhøjelse til 2½ milliard kroner, som i dag er foreslået, men dengang vedtog man kun en forhøjelse fra 1½ milliard kroner til 2 milliarder kroner. I den højtærede handelsministers fremsættelse gives der en udførlig redegørelse for nødvendigheden af den nu foreslåede ændring til 2½ milliard kroner. Da der er stadig stigende eksport, er der derfor også et stigende behov, og da garantierne hidtil er ydet uden tab for staten, kan jeg på det radikale venstres vegne tilsige lovforslaget en velvillig behandling.

Aksel Larsen: Jeg kan på mit partis vegne anbefale lovforslaget. Det forekommer os fuldkommen rimeligt, at man forhøjer beløbet, og jeg regner med, at den højtærede minister er velegnet til at skønne over, hvor meget forhøjelsen bør andrage.

Jeg tillader mig blot at komme med en bemærkning ud over dette, som ellers skulle være tilstrækkeligt. Det drejer sig jo om at fremme eksporten eller give eksporten nogenlunde gunstige vilkår. Det er en betingelse for, at den overhovedet kan komme i gang. Det spiller vel imidlertid en rolle for f. eks. den eksporterende industri eller visse dele af den eksporterende industri, hvor meget man skal betale i rente af de penge, man låner, dels i medfør af denne lov og dels på anden måde. Nu har Danmark jo omtrent det højeste renteniveau i Europa. Jeg synes, det burde overvejes, om der ikke kunne gøres noget til gunst for eksporten fra dette land derved, at man fik nedsat rentefoden i almindelighed eller fik nedsat lånerenten for f. eks. eksportindustrierne. Det ville give dem større mulighed for at konkurrere med andre landes tilsvarende industrier. Jeg tænker her bl. a. på værfterne, men der kan også være andre industrier, som kunne være interesseret i noget sådant, og som måske kunne have berettiget krav på det. Det er formodentlig ikke disse eksporterhverv, der er skyld i, at vi har fået en så høj rentefod, som vi har. Jeg henstiller altså dette til overvejelse.

Rimstad: Jeg har med stor omhu gennemgået de ord, hvormed den højtærede handelsminister har ledsaget dette lovforslag, fordi vi jo står over for en situation, hvor landets valutareserve er ved at svinde helt bort — måske bør vi i dag udtrykke os sådan: er svundet helt bort. Af den grund bør vi netop i øjeblikket ikke alene forsøge at stoppe de fleste af hullerne i valutakassen, men vi bør også undersøge samtlige muligheder for forøget eksport og dermed forøget beholdning af fremmed valuta.

Jeg ser den højtærede handelsministers forslag i dag som en af mange anstrengelser, der gøres for at fremme valutaindtjeningen, og vil derfor sammen med mit parti slutte op bag lovforslaget; men jeg ønsker at give det nogle ord med på vejen, som forhåbentlig vil kunne medvirke til, at overvejelser, som måske allerede er i gang i handelsministeriet, vil kunne føres frem til vigtige, positive resultater.

Lad mig begynde med at sige, at vor eksportkreditordning i almindelighed er en god ordning, som den danske eksportproduktion har stor og god brug for, men der kan forekomme tilfælde, hvor en virksomheds produktions- og handelsfrekvens forøges så hurtigt, at den pågældende virksomhed ikke får det tilsigtede udbytte af eksportkreditordningen, samtidig med at ordningen derigennem bliver for dyr og derfor uhensigtsmæssig, når det gælder konkurrencen.

Jeg har for nylig haft et sådant tilfælde foran mig til gennemsyn, hvor den pågældende virksomhed, en af vore største eksportvirksomheder, måtte melde fra, fordi virksomheden ikke kunne nå at udnytte eksportkreditterne højere end til gennemsnitligt 50 pct. og derved kom til at betale i alt 12 pct. for dem. Jeg ved, at man i handelsministeriet arbejder med den pågældende sag, og håber også, at der kommer et for den pågældende eksport tilfredsstillende resultat ud af anstrengelserne; men til den højtærede minister vil jeg gerne sige, at vi vel er enige om, at såfremt uheldigt formulerede vedtægter og love på dette punkt forhindrer en effektiv løsning, bør anstrengelserne rettes imod at foretage sådanne ændringer i gældende bestemmel-

[Rimstad.]

ser, at der ikke på uhensigtsmæssig måde sættes bom for vigtige eksportstigninger.

Jeg vil også gerne nævne et andet forhold i forbindelse med vor eksportkreditgivning, et forhold, som nogle af de foregående ærede ordførere allerede har været inde på. Det ligger antageligt en del tungere med hensyn til en løsning end det spørgsmål, jeg lige har nævnt, men er måske endnu vigtigere for valutaspørgsmålet og for opretholdelsen af beskæftigelsen inden for et af vore allervigtigste industrierhverv, skibsbygningen. Vi ved jo alle, at skibsværfterne dag for dag kommer ud for større og større vanskeligheder. Den hårde konkurrence kan ikke længere på vore værfter imødegås ved rationalisering og bedre tilrettelæggelse, for her er der ikke mere at hente i dag, efter at man har vendt og drejet samtlige muligheder. Sammenholder vi dette med den kendsgerning, at vore lønninger i forhold til andre landes ligger højt og derfor gør os mindre konkurrencedygtige, bliver der egentlig kun tilbage at undersøge, om vi på kreditgivningsområdet kan tilrettelægge noget, der kan gøre os ikke bedre stillet, men dog noget i retning af ligestillet med vore udenlandske konkurrenter. Det har naturligvis derfor glædet mig at høre de bemærkninger, det ærede medlem hr. Henning Rasmussen havde at gøre til netop dette spørgsmål, og lad mig sige det så indtrængende, som jeg kan: lykkes det ikke at nå frem til en sådan tilrettelægning, vil følgerne for værftsindustrien blive meget hårde. Det gælder både beskæftigelsen og den valutaindtjening, som begge steder er i solid fare for i tiden, der kommer, at gå imod nul.

Ser vi på de eksisterende hjemlige muligheder for at yde en kredit, der i effektivitet er på højde med den, der findes overordentlig mange steder i udlandet, må vi på grund af det meget høje danske renteniveau, som også det ærede medlem hr. Weikop talte om, erkende, at disse muligheder ikke er gode. Med eksportkreditter til $8\frac{1}{2}$ - $9\frac{1}{2}$ pct.s rente kan værfterne ikke sælge i konkurrence med lande, der tilbyder dem til en rente af 4-5 pct. Man må i denne forbindelse erindre, at disse kreditter ofte løber over et meget langt tidsrum her i Danmark, maksimalt op mod 7 år.

Det ville hjælpe ganske overordentligt på vore skibsværfters konkurrenceevne, om man fra statens side kunne tilrettelægge en særlig værftseksportkredit med renter på mere konkurrencedygtigt niveau. Jeg ved godt, at man herhjemme indtil nu har rystet på hovedet ad denne tanke, men også her lærer nød vel nøgen kvinde at spinde. Helt sikkert er det i hvert fald, at sådanne ordninger eksisterer i udlandet, hvor de i dag på flere områder bruges til at konkurrere den danske levestof ned fra det høje stadi, den i dag befinder sig på.

Jeg vil gerne bede den højtærede handelsminister se lidt på nogle af de tanker, jeg her har gjort mig om problemer på vigtige områder inden for vort erhvervsliv. Ministerens forslag kan vi, som jeg allerede har nævnt det, støtte.

Handelsministeren (Bawnsgaard): Jeg takker samtlige ordførere for den velvilje, de har givet udtryk for over for det foreliggende lovforslag. Jeg er enig med de ærede ordførere, som har givet udtryk for, at vi særlig må bestræbe os for at fremme eksporten. Det er selvsagt ikke blevet mindre aktuelt at gøre det, som det ærede medlem hr. Henning Rasmussen sagde, efter den seneste udvikling i Europapolitikken. Det er vel ikke muligt for nogen i dag at sige, hvilken indflydelse det, der er sket, vil få, heller ikke på den del af eksportområdet, som bliver betjent igennem eksportkreditterne; men der er vel en vis udsigt til, at vi må koncentrere en større del af vor eksport på de mere kreditkrævende områder, og i så tilfælde kan der blive tale om både betydelig større beløb, end vi hidtil har set anvendt, og der kan også komme en situation, hvor, som det ærede medlem hr. Weikop gjorde opmærksom på, risikoen kan skønnes at blive større. Nu er det jo meget ofte sådan, at det er de nye områder af verdenshandelen med en vis politisk risiko, man kan nære betænkeligheder over for, og det er en ting, vi altid må søge at vurdere rigtigt. Jeg ved, at man i eksportkreditrådet meget nøje vurderer arten af den risiko, der kan være tale om. Det er ikke muligt for mig at sige, om der generelt kan forventes en større risiko i fremtiden, men der er som sagt en mulighed for, at situationen både i henseende til tid og

[Handelsministeren.]

risiko kan blive mere krævende end hidtil.

Der har af de ærede ordførere været talt om renteniveauet, og jeg er enig i de fremsatte bemærkninger. Jeg håber, at resultatet af de forhandlinger, vi står foran, både på arbejdsmarkedet og ikke mindst her i folketinget vil resultere i, at der bliver en mulighed for en rentenedsættelse i en overskuelig fremtid, og lad mig føje til, at jeg håber, vi i regering og i folketing vil kunne udføre vor andel i den nødvendige helhedsløsning på en sådan måde, at vi tager sigte på at fremme tidspunktet for denne rentenedsættelse, for det er en stor belastning for vore eksporterhverv.

Jeg har før sagt det og vil gerne gentage det, at vort renteniveau er så højt, at vore eksporterhverv møder en renteforskel, som næsten kan bære præg af, at man lægger en ekstra belastning på eksporten. I sammenligning med den rentesats, andre og større industrilande arbejder under, er vort eksporterhverv belastet af et højt renteniveau, og jeg anser det for noget meget afgørende, at vi får en økonomisk løsning, som åbner vejen for en rentelettelse hurtigst muligt, men det afhænger jo mere end af noget andet af den økonomiske udgang på dette forår.

Jeg vil svare i et par bemærkninger af mere speciel karakter og først sige til det ærede medlem hr. Foged, at der har selvsagt været afslag, og der har også været anker nu og da. Det vil vel aldrig kunne undgås. Det må jo ligge i selve den opgave, vi har lagt på eksportkreditrådet, hvor man skal vurdere sagerne, at overvejelserne nu og da vil resultere i afslag. Om tabene derimod kan jeg sige, at de, sammenlignet med de samlede eksportkreditgarantier, der har været tale om, er yderst minimale. Det hører til den absolutte sjældenhed, at der opstår tab på disse forretninger. Sådan har det været indtil nu.

Det ærede medlem hr. Weikop ville gerne i et udvalg have belyst den valutamæssige betydning af forholdet mellem den eksportkreditgaranti, den kredit, der gives købere, og så de beløb, der bruges til import til frembringelse af de færdige eksportvarer. Det er klart, at det kan have valutamæssig og nationaløkonomisk betydning, men jeg kan kun her sige, at vi har de retningslinjer for eksportkreditrådet, at der ud-

sendes et spørgeskema, hvor man i hvert enkelt tilfælde skal anføre, hvor meget der i den pågældende eksportforretning indgår af hjemkøbte varer fra udlandet. Der er mulighed for i særlige tilfælde at tillade reeksport, men det er kun, såfremt det ikke er til skade for eksport af dansk produktion. Det er den almindelige regel. Men der stilles altså krav om, at der i hver enkelt sag skal indgå oplysninger om, hvor meget der er anvendt til import fra andre lande. De spørgsmål, som det ærede medlem i øvrigt stillede på dette område, forstår jeg der vil blive mulighed for at drøfte i et udvalg.

Til det ærede medlem hr. Aksel Larsen har jeg i og for sig kun den bemærkning vedrørende renten, at jeg forstår de tanker, som rører sig i retning af en særlig eksportrente, men jeg må — og deri tror jeg alle vil være enige med mig — så absolut foretrække, at vi i første omgang koncentrerer bestræbelserne om at få en generel rentenedsættelse.

Det problem, som det ærede medlem hr. Rimstad rejste vedrørende firmaer, hvor tidsintervallet for gennemførelsen af en forretning kan gøre det vanskeligt at udnytte eksportkreditterne, ved jeg eksisterer, og i handelsministeriet undersøger vi for øjeblikket problemets omfang og forsøger, hvis der består et reelt problem, at få det løst.

Hvis jeg skulle sige mere til det ærede medlem, skulle det kun være det, at jeg også er enig med det ærede medlem i hans betragtninger om de vanskeligheder, vore eksporterhverv står over for, og at det ærede medlem selvfølgelig har ret i, at vort lønniveau er højere end mange andre industrilandes, vi skal konkurrere med. Men lønniveauet kan kun måles rigtigt, hvis man samtidig har mulighed for at vurdere effektiviteten i vore industrier sammenlignet med de andre lande, hvis lønniveau man bruger som sammenligningsgrundlag.

For skibsværfterne, som det ærede medlem omtalte, har vi allerede gennemført undersøgelser i handelsministeriet og konstateret, at i den omkostningsbelastning, der rammer vore skibsværfter i forhold til andre lande, som det kan være naturligt at sammenligne os med, er renteforskellen og lønforskellen lige virksomme, og det er i og for

[Handelsministeren.]

sig kun en understregning af, at vi i vore økonomiske bestræbelser må have renten stærkt for øje.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Henning Rasmussen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 31. januar, kl. 13 med følgende dagsorden.

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om Danmarks erhvervsfond.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i kriminallov for Grønland.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

Mødet hævet kl. 15³⁰.

52. møde.

Torsdag den 31. januar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler kirkeministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte *forslag til lov om oprettelse af en stilling som vicebiskop for Færøerne.*

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Kirkeministeren (Bodil Koch): Herved skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om oprettelse af en stilling som vicebiskop for Færøerne.*

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, har kirkeministeriet gennem rigsombudsmanden på Færøerne modtaget meddelelse om, at Færøernes lagting den 21. april 1961 har vedtaget et af det færøske landsstyre fremsat forslag til beslutning om, at der oprettes en stilling som vicebiskop for Færøerne.

Færøerne udgør for tiden et særskilt provsti under Københavns stift med en provst, der har bopæl i Thorshavn og samtidig er sognepræst for Sydstrømø præstegæld. Jeg har drøftet sagen indgående både med provsten på Færøerne og biskoppen over Københavns stift.

Man kunne måske spørge, om det nu også kan være rigtigt, at man opretter en sådan stilling netop nu, da man på alle områder inden for den offentlige administration nødsages til at vise sparsommelighed. Hertil er at sige, at forslaget økonomiske konsekvenser er meget små, nærmest ubetydelige. Forslaget går kun ud på, at den nuværende stilling som provst for Færøerne og sognepræst for Sydstrømø præstegæld omdannes til en stilling som vicebiskop og sognepræst for Sydstrømø præstegæld. Det er jo indlysende, at et så lille område som Færøerne ikke vil kunne give en biskop tilstrækkelig beskæftigelse, hvis han kun var biskop, og der har derfor under forhandlingerne i alle instanser været enighed om, at vicebiskoppen skulle betjene et præstegæld samtidig. Da stillingen som provst nedlægges, bliver der kun tale om en meget